

NAPOVEDUJEMO:

KONCERT ZA IZVEN
Sreda, 15. november 2006, 20.00
Velika dvorana Narodnega doma Maribor
THE FOOL COOL JAZZ ORCHESTRA
»SUITA QUASI BALKANIKA«

Izidor Leitinger – dirigent
Solisti: Simone Zanchini – akordeon, Dejan Lapanja – kitara, Nino Mureškič – tolkal, Bojan Cvetrežnik – violina, Primož Fleischman – saksofon
Gost: Janez Dovč – akordeon

CIKEL ZA MLADE – 2. ABONMAJSKI KONCERT
Četrtek, 16. november 2006, 18.00
Dvorana Union Maribor

MALA TOLKALNA GLASBA

Sodelujejo: TOLKALNA SKUPINA SLOVENSKI TOLKALNI PROJEKT – SToP (Barbara Kresnik, Matevž Bajde, Damir Korošec, Franci Krevh, Tomaž Lojen, Davor Plamberger, Dejan Tamše)
Spored: M. Menke, P. Šavli, SToP

CIKEL ORKESTRSKIH KONCERTOV
»MARIBORSKA FILHARMONIJA«

2. ABONMAJSKI KONCERT

Sreda, 29. november 2006, 19.30
Dvorana Union Maribor

KOMORNI ORKESTER IZ MANTOVE

Alexander Lonquich, dirigent in solist na klavirju
Spored: W. A. Mozart

KONCERT

Sobota, 2. december 2006

Mariborska stolnica

Ansambel!Kebataola!

Odgovor na krščansko zgodbo

MIRACLES

Spored: Sakralna glasba srednjega veka in skladatelja Arva Pärta

...

CIKEL ZA MLADE – 3. ABONMAJSKI KONCERT
Četrtek, 7. december 2006, 18.00

Dvorana Union Maribor

POKLON MOZARTU

Sodelujejo:

Egon Bajt – bariton / Emmanuel Schikaneder, gledališki direktor

Damjan Kozole – tenor / Philipp, njegov nečak

Andrej Debevec – tenor / Wolfgang Amadeus Mozart

Mozart

Rebeka Radovan – sopran / Madame Lange, pevka in Mozartova svakinja

Vera Danilova – sopran / Mademoiselle Uhlich, pevka iz Passaua

Henrik Neubauer – gledališki sluga

Spored: W. A. Mozart: GLEDALIŠKI DIREKTOR komična opera v enem dejanju (priredba L. W. Schneider)

...

KONCERT ZA IZVEN

Petek, 15. december 2006, 11.00

Dvorana Union Maribor

Ponovitev festivalske produkcije Glasbenega septembra 2006

V okviru LETA KULTURE V ŠOLI

OD TIŠINE DO GLASBE

Koncert za anekdoto in klavir

Avtorski projekt Jureta Ivanušiča in Marka Vezoviška

Vezoviška

Nastopa: Jure Ivanušič

...

KONCERT

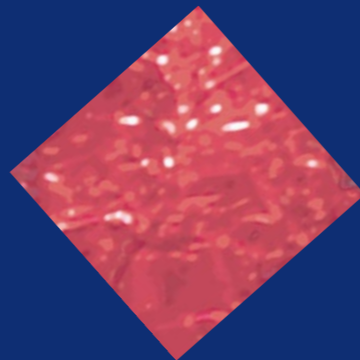
Četrtek, 21. december 2006, 20.00

Dvorana Union Maribor

CARMINA SLOVENICA

Melodije za vselej.

...

CIKEL KOMORNIH KONCERTOV

KONCERTNA POSLOVALNICA

◀ NARODNI DOM MARIBOR ▶

1. ABONMAJSKI KONCERT

Torek, 14. november 2006, ob 19.30, Dvorana Union Maribor

GODALNI KVARTET ŠOSTAKOVIČ

ANDREJ ŠIŠLOV – violina

SERGEJ PIŠČUGIN – violina

FEDOR BELUGIN – viola

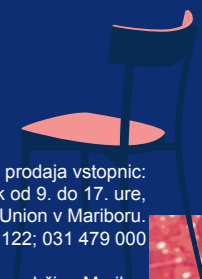
ALEKSANDER KORČAGIN – violončelo

VLJUDNO PROSIMO, DA PRED KONCERTOM IZKLJUČITE MOBILNE TELEFONE IN VSE NAPRAVE, KI ODDAJAJO ZVOČNE SIGNALE.

Informacije in prodaja vstopnic:
Narodni dom Maribor, Ulica kneza Koclja 9, 2000 Maribor, vsak delavnik od 9. do 17. ure, v soboto od 10. do 12. ure ter uro pred koncertom v Dvorani Union v Mariboru.
Tel. 02 229 40 11; 02 229 40 50; 040 744 122; 031 479 000

Koncert sta podprla Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in Mestna občina Maribor

SPORED

ALEXANDER BORODIN:

Godalni kvartet št. 2 v D-duru

Allegro moderato

Scherzo

Notturmo Andante

Finale Andante – Vivace

MAURICE RAVEL:

Godalni kvartet v F-duru

Moderato Très doux

Assez vif – Très rythmé

Très lent

Vif et agité

* * *

DMITRIJ ŠOSTAKOVIČ:

Godalni kvartet št. 3 v F-duru, op. 73

Allegretto

Moderato con moto

Adagio ma non troppo

Adagio

Moderato

V drugi polovici 19. stoletja se je močno zaobrnilo glasbeno življenje v carski Rusiji. Podobno kot drugod po Evropi se je tudi v Rusijo naselil prebujajoči se nacionalistični duh, katerega privrženci so prav tako znotraj umetniških smeri iskali in si prizadevali izpovedovati lastno nacionalno identiteto. Ruska glasba je bila do tega trenutka povsem v znamenju tujcev – od tistih, ki so dejavno urejali glasbeno življenje v Sankt Peterburgu, do tistih, ki so s svojimi deli in modeli širili vpliv preko meja. Ideja skladatelja Milija Balakireva in glasbenega »ideologa« Vladimirja Spasova je bila povezana prav z vzpostavljanjem neodvisne ruske skladateljske šole in s tem tudi specifičnega ruskega glasbenega idioma. Balakirev je okrog sebe zbral še nekaj obetajočih mladih skladateljskih imen in sicer poleg Cesarja Cuija, Modesta Musorgskega in Nikolaja Rimskega-Korsakova še Aleksandra Borodina. Prav Balakirev je bil tisti, ki je znotraj ruske »peterice mogočnih« dajal jasne naloge – Borodinu je pripisal zmoglosti, da napiše prvo »pravo rusko« simfonijo, kar se je leta 1867 tudi zgodilo. Kasneje je Stasov Borodinu vsilil znameniti ep Pesnitev o Igorjevem pohodu, ki je postal osnova za nikoli dokončano opero Knez Igor. Borodin se je torej zdel zrel za velike projekte: simfonični prvenec in veliko nacionalno opero, vendar se poraja vprašanje, če Borodinovu, glede na njegovo osebnost, vendarle ni bilo usojeno ustvarjati intimne, bolj komorne glasbene izpovedi.

Borodin je bil nezakonski sin princa Luka Stepanoviča Gedijanova, kot pa je bilo takrat v navadi, je bil krščen kot sin prinčevega služabnika. Princ je sicer kasneje poskrbel za Borodinovo mater – poiskal ji je starega, a bogatega ženina, pred smrtjo pa je mladega Aleksandra tudi razrešil služabništva. Talentirani Borodin je ves čas izkazoval močno zanimanje za glasbo, hkrati pa za kemijsko znanost. Prvi stiki z glasbo so povezani s komornim muziciranjem – Borodin se je sam naučil igrati violončelo, s prijateljem Ščiglevim, ki se je učil violino, pa sta izvajala vrsto duetov. V nadaljevanju pa ga je znanstvena pot vodila na univerzo v Heidelberg.

Toda tam je najprej obiskal koncert, si izposodil harmonij in v knjižnici naročil vrsto muzikalij, kmalu pa je spoznal tudi svojo bodočo ženo, ki ga je navdušila za Chopina in Schumanna. Tako se je izkazalo, da ima stari profesor Zinin vendarle prav, ko je nekoč svojemu nasledniku Borodinu zažugal: »Gospod Borodin, ukvarjajte se malo manj s temi pesmimi. Sam polagam vsa svoja upanja v vas kot svojega naslednika, toda vi razmišljate samo o glasbi! Ne morete loviti dveh zajcev naenkrat.« Vendar je Borodin vse svoje življenje počel prav slednje, pri čemer pa je verjetno veliko bolj trpela glasba, saj se je vsak njegov kompozicijski načrt razvlekel v večletni projekt. Nekoliko drugače je bilo z *Drugim godalnim kvartetom*, ki je sicer nastajal v težavnem obdobju med letoma 1880 in 1881, ko je bil Borodin zasut z delom na Medicinski akademiji, slabšalo se je zdravstveno stanje njegove žene, ves čas pa se je še mučil s partituro za Princa Igorja. Podobno kot že prej je torej godalni kvartet nastal kot neke vrste oddih od stresnega znanstvenega dela. Rapsodično delo je posvečeno skladateljevi ženi in predstavlja čustveno in nostalgичno evokacijo njunih prvih skupnih mesecev v Heidelbergu. Pravo srce kvarteta je počasni »Nokturno« z izpostavljeno melodično mislijo violončela, ki jo je mogoče razumeti kot skladateljev lastni glas.

Razlogi, ki so **Dmitrija Šostakoviča** pripeljali do komorne glasbe, so bili bistveno drugačni od Borodinovih. Leta 1936 je bil Šostakovič deležen prvega resnega partijskega napada. Neznanec je, najverjetneje po Stalinovem navodilu, v članku »Kaos namesto glasbe« v časniku Pravda obsodil Šostakovičevo glasbo kot buržuazno in s tem škodljivo komunistični družbi. Skladatelj je bil prisiljen pospraviti svojo »formalistično« in tako prav gotovo »buržuazno« Četrto simfonijo v predal in naslednje leto »odgovoriti« na »upravičene kritike«, kakor je sam zapisal, z optimistično Peto simfonijo. Ta se konča z zmagovitimi ponavljajočimi se udarci v D-duru, ki jih je mogoče razumeti kot potrditev uspehov »novega človeka«, lahko pa jih razumemo tudi

kot brutalno teptanje komunističnega škornja. Odslej naprej se je bil Šostakovič večkrat prisiljen zatekati v podobno dvojnost.

Med drugo svetovno vojno je bilo Šostakoviču nekoliko lažje, saj se je njegovo lastno občutenje vojnega trpljenje precej skladalo z uradno sovjetsko politiko. Sedma simfonija, imenovana »Leningrajska«, ki slika trpljenje v obleganem Leningradu, je postala pravi hit, toplo pa je bila pozdravljena tudi bolj mrakobna Osmo simfonija, ki si jo je skladatelj zamislil kot spomenik trpečemu ruskemu ljudstvu. Takoj po vojni pa je prišlo presenečenje – občinstvo, še bolj pa partija, sta od Šostakoviča pričakovala veliko, zmagovalno simfonijo, a Deveta simfonija je bolj kot ne mimobežno, humorno delo z mnogimi aluzijami na Haydnovo lahkotnost. Politika je bila resnično razočarana in verjetno je to tudi eden od vzrokov, da se je Šostakovič zatekel k pisanju komorne glasbe.

Le nekoliko kasneje kot Deveta simfonija je nastal *Tretji godalni kvartet*, ki nosi značilno simfonične poteze. Tako kot že Osmo in Deveta simfonija ter Klavirski kvintet je Tretji godalni kvartet ukrojen v petih stavkih, ki se zdijo kot nekakšen komorni povzetek Šostakovičevega simfoničnega ustvarjanja. Tako nas prvi stavek preseneča s svojo nebrzdano lahkotnostjo, ki močno spominja na uvodni stavek Devete simfonije, podobne asociacije pa se nam porajajo tudi v nadaljevanju. Že drugi stavek nas s svojimi skoraj obsesivnimi ostinativnimi ritmi prestavlja v katastrofično občutenje Osme simfonije, prav tako tudi ritmični utripi tretjega stavka, medtem ko je četrti stavek domišljen kot passacaglia, pri čemer se ponovno ponuja jasna vzporednica z Osmo simfonijo. Vendar tokrat nista skupni le atmosfera in kompozicijska tehnika – tudi tema passacaglie se zdi zelo sorodna tisti iz Osme simfonije. Kaj nam torej Šostakovič sporoča v svojem godalnem kvartetu, ki se zdi kot nekakšen povzetek »vojnih simfonij«? Na to nam morda daje odgovor zadnji stavek, ki ob koncu, z zadnjimi takti vendarle prinaša tudi nekaj svetlobe in čutečega patosa.

Tudi ustvarjanje **Maurica Ravela** je mogoče povezati z rusko glasbo. Ravel je bil eden tistih skladateljev, ki je v ospredje svojega ustvarjanja postavljaj kompozicijsko-tehnično dovršenost. Zavedal se je sicer, da je ena izmed pomembnih umetniških kategorij tudi inovativnost, a sam jo je vedno povezoval s trdnim študijem tradicije. Tako nas ne sme presenetiti Ravelovo zanimanje za glasbeno preteklost, ki se razkriva v številnih skladbah, na primer v Menuet antique, Le tombeau de Couperin in Menuet sur le nom d'Haydn. Podobno kot na Debussyja je tudi na Ravela naredila močan vtis svetovna razstava v Parizu leta 1889, kjer je med drugim poleg javanske spoznal tudi rusko glasbo. Še posebej ga je navdušil kolorizem Šeherezade Nikolaja Rimskega Korsakova in neslutena harmonska naprednost Musorgskega – občudovanje slednjega je vodilo v orkestracijo znamenitih Slik z razstave. Zanimivo je, da je Ravel dojemal rusko glasbo podobno kot javansko – torej kot eksotično. Tako ga je v Šeherezadi Rimskega-Korsakova navdušila prav uporaba različnih modusov in celotonske lestvice. Prav slednja je našla svojo pot tudi v *Godalni kvartet*, ki ga je Ravel dokončal leta 1903, torej praktično še v študijskih časih, ko se je trmasto in neuspešno potegoval za znamenito »Rimsko nagrado«.

Kvartet je posvečen Ravelovemu dragemu učitelju Fauréju. Občinstvo ga je navdušeno sprejelo, kritiki pa se niso mogli izogniti priložnosti, da ga ne bi primerjali z deset let starejšim Debussyjevim kvartetom. Toda kvarteta sta si precej različna, kar je potrdil Ravel sam: »Ne pozabite, da je moj Godalni kvartet zasnovan v štiriglasnem kontrapunktskem stavku, medtem ko je Debussyjev kvartet v svojem konceptu popolnoma homofon.« Delo sledi klasični formi, ki pa jo Ravel dopolnjuje s svojimi tipičnimi harmonskimi postopki, med katere sodi bogata uporaba šestere in sedmerezovkov, paralelne kvarte in kvinte ter zmanjšane oktave oz. velike septime.

Gregor Pompe

GODALNI KVARTET ŠOSTAKOVIČ šteje med vodilne tovrstne kvartete na svetu in za absoultno vodilnega v Rusiji. Sestavljajo ga izjemni ruski glasbeniki: Andrej Šišlov in Sergej Piščugin na violini, Fedor Belugin na violi ter Aleksander Korčagin na violončelu. Kvartet, katerega originalnost je strokovna javnost ocenila kot »klasično jasnost in čistino ter lojalnost do idealov komorne glasbe«, je bil ustanovljen leta 1966. Mednarodno pozornost so člani kvarteta pritegnili že leta 1970, ko so prejeli nagrado na tekmovanju ARD v Münchnu. Vse od takrat veljajo za eno najboljših komornih zasedb svoje vrste, obenem so ena izmed prvih zasedb, ki je vseh 15 godalnih kvartetov svojega rojaka ponesla izven meja rodne domovine. Do sedaj so člani zasedbe koncertirali v priznanih koncertnih dvoranah, v več kot štiridesetih državah štirih kontinentov in sodelovali na številnih eminentnih festivalih po vsem svetu (Edinburgh, Helsinki, Adelaide, Hong Kong, Liege, Santa Fe, Sankt Peterburg, Kuhmo, Riga, Asolo, Seattle, Moskva, Wellington ...). Njihov repertoar zajema dela evropskih kot tudi ruskih skladateljev, s posebno ljubeznijo pa se posvečajo delom Dmitrija Šostakoviča. Kvartet je posnel že okrog 50 zgoščenk, ki so jih izdale založbe iz Velike Britanije (Olympia, Regis), Rusije (Melodia, Vista Vera), Nemčije (Deutsche Grammophon), Italije (Ricordi) Združenih držav Amerike (MFSL) in Japonske (Toshiba EMI, Sacrambow). Trije člani zasedbe (Šišlov, Piščugin, Korčagin) so profesorji mojstrskih razredov v Združenih državah, Kanadi, Italiji, Nemčiji, Holandiji, Avstraliji, Novi Zelandiji in na Japonskem, poučujejo pa tudi na moskovskem konservatoriju.